

Basel II – Pilar 3

31.12.2013

**ETNEDAL
SPAREBANK**

Etnedal Sparebank

Kyrkjevegen 20
2890 ETNEDAL
Telefon: +47 61 12 15 00
Telefaks: +47 61 12 15 15

Avdeling:

Storgata 30
2870 DOKKA
Telefon: +47 61 12 15 16
Telefaks: +47 61 11 08 22

Internett: www.etnedalsparebank.no
E-post: post@etnedalsparebank.no

Foretaksregisteret: NO937888570MVA
SWIFT/BIC: ETSPNO21XXX
Reg.nr.: 2140.7

En alliansebank i **eika.**

I Innholdsfortegnelse

1. BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER.....	3
2. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	4
2.1 ANSVARLIG KAPITAL	4
2.2 BEREGNINGSGRUNNLAG OG KAPITALDEKNING.....	4
2.3 KAPITALKRAV	5
3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO	6
3.1 INNLEDNING	6
3.2 ORGANISERING OG ANSVAR	7
3.3 RISIKOTYPER	7
4. RISIKOOMRÅDER.....	8
4.1 KREDITTRISIKO	8
4.1.1 <i>Definisjon</i>	8
4.1.2 <i>Styring og kontroll</i>	8
4.1.3 <i>Kreditteksponering</i>	8
4.1.3.1 Engasjement fordelt på risikoklasser	8
4.1.3.2 Engasjement fordelt på geografiske områder.....	9
4.1.3.3 Engasjement fordelt på kundegrupper og bransjer	9
4.1.3.4 Engasjement fordelt på løpetid	9
4.1.3.5 Nedskrivninger på utlån.....	9
4.2 LIKVIDITETSRISIKO OG ANDRE FINANSIELLE RISIKOER	11
4.2.1 <i>Definisjon</i>	11
4.2.2 <i>Styring og kontroll</i>	11
4.2.3 <i>Bankens likviditet</i>	11
4.2.4 <i>Andre finansielle risikoer</i>	12
4.3 MARKEDSRISIKO	13
4.3.1 <i>Definisjon</i>	13
4.3.2 <i>Styring og kontroll</i>	13
4.4 OPERASJONELL RISIKO	14
4.4.1 <i>Definisjon</i>	14
4.4.2 <i>Styring og kontroll</i>	14
4.5 FORRETNINGS-, OMDØMME- OG STRATEGISK RISIKO.....	14
4.5.1 <i>Definisjon</i>	14
4.5.2 <i>Styring og kontroll</i>	14

II Figurfortegnelse

Figur 1: Beregningsmetodene ansvarlig kapital	...3
Figur 2: Ansvarlig Kapital	...4
Figur 3: Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning	...5
Figur 4: Utviklingen av kapitaldekning	...5
Figur 5: Kapitalkrav og Beregningsgrunnlag	...5
Figur 6: Resultatregnskap 2011-2013	...6
Figur 7: Balanse 2011-2013	...6
Figur 8: Risikoklassifisering	...8
Figur 9: Geografiske områder	...9
Figur 10: Kundegrupper	...9
Figur 11: Løpetider	...9
Figur 12: Nedskrivninger etter risikoklasser	...10
Figur 13: Individuelle nedskrivninger	...10
Figur 14: Gruppevise nedskrivninger	...10
Figur 15: Tapskostnader	...10
Figur 16: Misligholdt og tapsutsatte lån	...11
Figur 17: Misligholdt og tapsutsatte lån etter bransjer	...11
Figur 18: Netto likviditetseksponeering	...12

1. BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER

Nye krav til finansinstitusjonenes beregning av kapitaldekning, Basel II, ble innført i Norge fra 01.01.2007. Det nye regelverket bygger på en ny standard for kapitaldekningsberegninger fra Bank for International Settlements (BIS). Formålet med det nye kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- mer risikosensitivt kapitalkrav
- bedre risikostyring og kontroll
- tettere tilsyn
- mer informasjon til marked

Det nye kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Dette dokumentet gir opplysning om risiko- og kapitalsituasjon i Etnedal Sparebank. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) som pålegges banken i nytt kapitaldekningsregelverk.

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og er en videreutvikling av det tidligere kapitaldekningsregelverket, Basel I. Det nye forslaget innebærer ingen endring i den grunnleggende konstruksjonen av kapitalkravet, som fortsatt er 8 %, men det blir noen endringer i regelverket om hva som kan regnes som ansvarlig kapital og sammensetningen av denne. De store endringene gjelder beregningen av kapitalkravet for kredittrisiko og introduksjonen av et eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko. Gjeldene krav til kapitaldekning for markedsrisiko berøres i mindre grad av det nye regelverket.

Grunnet lav kompleksitet innenfor bankenes områder og forholdsmessighet for en liten bank, som Etnedal Sparebank er, bruker banken metodene vist i figuren nedenfor:

Figur 1: Beregningsmetodene ansvarlig kapital

Risikotype	Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Valgt metode	Standardmetode	Standardmetode	Basismetode
	Grunnl. Internrating- metode	Internmodell- metode	Sjablong- metode
	Avansert internrating- metode		Avansert metode

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. Banken skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil, og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfreds med resultatet av denne prosessen. Det er et regulatorisk krav at banken rapporterer ICAAP. Beregningen ble første gang utført i 2008.

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig når bankene i større grad kan benytte egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet. Det er et regulatorisk krav at banken skal rapportere Pilar 3 informasjon. Dette ble første gang utført i forbindelse med årsrapporteringen av regnskapsinformasjon for 2008.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon senest 30 dager etter at banken er klar over "hendelsen". Informasjonen skal offentliggjøres på Internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring. Banken inngår ikke i rapporteringspliktig konsern og all rapportering er på banknivå.

2. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Den ansvarlige kapitalen består av kjernekapital og tilleggs kapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalforskriftens definisjoner. Alle tall oppgis i hele tusen.

2.1 Ansvarlig Kapital

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder kjernekapital pr. 31.12.2013.

Figur 2: Ansvarlig Kapital

Etnedal Sparebanks fond	82.389
Gavefond	0
Sum balanseført egenkapital	82.389
Utsatt skattefordel	-418
Andre immaterielle eiendeler	
Overfinansiert kollektiv pensjonsordning	-204
Sum kjernekapital	81.767
Sum tilleggs kapital	0
Sum fradrag i kjerne- og tilleggs kapitalen	0
Netto ansvarlig kapital	81.767

Note: Tall i tusen kroner

2.2 Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning

Tabellen nedenfor gir opplysninger om beregningsgrunnlag og kapitaldekning pr. 31.12.2013.

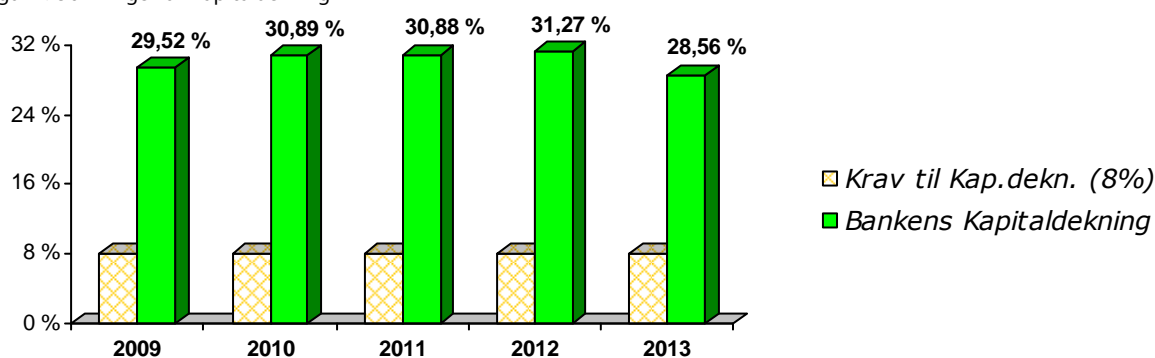
Figur 3: Beregningsgrunnlag og Kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital	81.767
Risikoveid beregningsgrunnlag	
Kreditrisiko	259.000
Operasjonell risiko	32.438
Markedsrisiko	0
Fradrag i beregningsgrunnlaget	-5.100
Total beregningsgrunnlag	286.338
Kapitaldekning	28,56 %

Note: Tall i tusen kroner

Som nevnt ovenfor er krav til kapitaldekning 8 %. Etnedal Sparebank har en god kapitaldekning på 28,56 % i 2013. Utviklingen av bankens kapitaldekning har vært solid i lang tid. Diagrammet viser utviklingen de siste 5 årene.

Figur 4: Utviklingen av kapitaldekning

2.3 Kapitalkrav

Minimumskravet (8%) til ansvarlig kapital og beregningsgrunnlaget pr. 31.12.2013:

Figur 5: Kapitalkrav og Beregningsgrunnlag

Engasjementskategorier	Kapitalkrav	Beregningsgrunnlag
Stater og sentralbanker	0	0
Lokale og regionale myndigheter	213	2.663
Offentlig eide foretak	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	0	0
Internasjonale organisasjoner	0	0
Institusjoner	742	9.275
Foretak	1.788	22.350
Massemarkedsengasjementer	0	0
Eng. med pantessikkerhet i eiendom	15.565	194.563
Forfalte engasjement	274	3.425
Høyrisikoengasjement	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	0	0
Andeler i verdipapirfond	0	0
Øvrige engasjementer	2.138	26.725
Kapitalkrav kreditrisiko	20.720	259.000
Kapitalkrav markedsrisiko	0	0
Kapitalkrav operasjonell risiko	2.595	32.438
Fradrag i kapitalkravet	-408	-5.100
Totalt kapitalkrav	22.907	286.338

Note: Tall i tusen kroner

Banken har ikke engasjementer som medfører rapporteringsplikt for markedsrisiko. Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Operasjonell risiko beregnes med 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år (2010-2012).

3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

Etnedal Sparebank er en lokal og selvstendig sparebank med forankring i Etnedal. I tillegg har banken en salgsavdeling på Dokka. Banken hadde størst vekst i Oslo/Akershus i 2013.

Etnedal Sparebank er tilsluttet Eika-gruppen. Ved utgangen av 2013 hadde banken 10,5 årsverk.

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Etnedal Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Tabellene nedenfor viser hovedtrekkene i bankens resultatregnskap og balanse ved utgangen av 2011, 2012 og 2013.

Figur 6: Resultatregnskap 2011-2013

	2013	2012	2011
Netto renteinntekter	13.868	13.433	13.871
Netto andre inntekter	5.336	3.750	4.230
Sum netto inntekter drift	19.204	17.183	18.101
Driftskostnader	-14.335	-12.036	-11.692
Resultat før verdipapir/valuta	4.869	5.147	6.409
Netto verdipapirer/valuta	205	-4	0
Resultat før tapsavskrivning	5.074	5.143	6.409
Tap på utlån m.v.	-372	276	-1.721
Resultat før skatt	4.702	5.419	4.688
Skatt	-1.307	-1.645	-1.319
Resultat etter skatt	3.395	3.774	3.369

Note: Tall i tusen kroner

Figur 7: Balanse 2011-2013

	2013	Andel	2012	Andel	2011	Andel
Kontanter. & lån til sentr.bank/kred.inst.	72.683	12 %	57.417	11 %	35.200	7 %
Netto utlån kunder	510.073	83 %	444.870	83 %	424.270	86 %
Sertifikater og obligasjoner	12.027	2 %	10.431	2 %	14.085	3 %
Aksjer og grunnfondsbevis	1.005	0 %	450	0 %	450	0 %
Anleggsaksjer	6.180	1 %	12.342	2 %	11.166	2 %
Imm. Eiend./driftsmidl. & andre eind.	11.934	2 %	8.350	2 %	8.577	2 %
Sum eiendeler	613.902	100 %	533.860	100 %	493.748	100 %
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0 %	2.568	0 %	3.921	1 %
Innskudd fra kunder	501.350	82 %	447.014	84 %	408.930	83 %
Utstedt gjeld (sert. og obligasjoner)	25.000	4 %	0	0 %	0	0 %
Annen gjeld og påløpne kostnader	5.163	1 %	5.184	1 %	4.937	1 %
Egenkapital	82.389	13 %	79.094	15 %	75.960	15 %
Sum gjeld og egenkapital	613.902	100 %	533.860	100 %	493.748	100 %

Note: Tall i tusen kroner

3.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operativ enhet. Etnedal Sparebank har 10,5 årsverk og samarbeidet mellom styre, ledelse og medarbeidere er tett.

Styret

Har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastsetter videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyring i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Banksjef

Har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvar for at det implementeres effektiv risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter, og rapportering til styret.

Alle medarbeidere

Har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte medarbeider ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Revisor

Bankens eksterne revisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig rapport av bankens interne kontroll som også inneholder vurdering av bankens kapitalanalyse (ICAAP).

3.3 Risikotyper

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

- **Kredittrisiko:** er risiko for tap som følger av kunders eller andre motparters evne og vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
- **Likviditetsrisiko:** er risiko for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser eller ikke evner å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.
- **Markedsrisiko:** er risiko for tap som følge av endringer i observerbare markedskurser som renter, verdipapirkurser og valutakurser.
- **Operasjonell risiko:** er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
- **Forretningsrisiko:** Er risiko knyttet til uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeferd.
- **Omdømmerisiko:** Er risiko for svikt i inntjening og tilgang på funding på grunn av sviktende omdømme hos kunder, motparter og/eller myndigheter.
- **Strategisk risiko:** Er risiko for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

4. RISIKOOMRÅDER

4.1 Kredittrisiko

4.1.1 Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

4.1.2 Styring og kontroll

Bankens forretningsmessige formål er først og fremst å ta i mot innskudd og å låne ut penger til publikum og næringsvirksomhet med tilstrekkelig sikkerhet. Kredittrisiko er derfor en inntektskilde og en strategisk risiko for banken. Kredittrisiko vil utgjøre hovedbestanden av bankens totale risiko. Kredittrisiko utgjør bankens største risiko og er den risikofaktor som binder mest kapital.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til bankens ansatte innenfor visse rammer. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at banken skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er banksjefens ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har eller utvikler den nødvendige kredittkompetanse.

4.1.3 Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens engasjement fordelt på risikoklasser og geografi. Engasjementer fordelt på kundegrupper viser fordeling av brutto utlån, garantier og ubenyttet bevilgning til kunder og kredittinstitusjoner. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for netto utlån til kunder og kredittinstitusjoner. Tabellene viser også engasjementsbeløp med nedskrivninger. Alle beløp oppgis i hele tusen kroner.

4.1.3.1 Engasjement fordelt på risikoklasser

Banken bruker egne risikoklassifiseringssystemer i forbindelse med bevilgning av lån og kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i følgende undergrupper: lav (Risikogruppe A og B), middels (Risikogruppe C) og høy risiko (Risikogruppe D og E), samt misligholdte engasjementer. Med engasjement menes restgjeld tillagt trekkrettigheter og avgitt garanti.

Tabellen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger (se nedenfor figur 12 og figur 13, side 13). Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2013 pluss utgående beløp 2013 delt på to.

Figur 8: Risikoklassifisering

	Engasjementsbeløp pr 31.12.2013	Gjennomsnittlig eng.beløp
Lav risiko	445.553	434.867
Middels risiko	76.699	58.725
Høy risiko	11.936	7.104
Uklassifisert	0	0
Sum	534.188	500.696

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.2 Engasjement fordelt på geografiske områder

Figur 9: Geografiske områder

2013	Brutto utlån*	Garanti
Etnedal	205.993	2.544
Nordre Land	131.675	115
Søndre Land	24.064	206
Nord-Aurdal	5.440	75
Sør-Aurdal	9.198	51
Resten av Oppland	23.333	-
Oslo/Akershus	81.822	460
Utlandet	-	-
Øvrig	35.248	-
Sum	516.773	3.451

*Utlån før nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.3 Engasjement fordelt på kundegrupper og bransjer

Figur 10: Kundegrupper

2013	Utlån	Garantier	Potensiell eksp.
Personmarked	387.108	448	3.580
Off. forvaltning	17.051	0	0
Primærnæring	38.118	426	2.868
Industri	9.161	0	2.824
Service & tjenesteyting	38.501	1.863	2.196
Bygg/Anlegg	16.532	714	1.217
Varehandel/Reiseliv	10.302	0	1.944
Sum utlån til kunder	516.773	3.451	14.629
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	43.385		
Sum utlån til kunder og kredittinstitusjoner	560.158		

*Utlån før nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.4 Engasjement fordelt på løpetid

Tabellen nedenfor viser restløpetid for alle engasjement.

Figur 11: Løpetider

2013	Sum	<1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år
Fordringer på kredittinstitusjoner	43.385	43.385				
Netto utlån* og fordringer på kunder	510.073	22.021	6.574	25.331	125.291	330.856
Sum	553.458	65.406	6.574	25.331	125.291	330.856

*Utlån etter nedskrivning på individuelle utlån og grupper av utlån.

Note: Tall i tusen kroner

4.1.3.5 Nedskrivninger på utlån

Alle utlån blir gjennomgått og risikoklassifisert i gruppene A – E. Risikogruppene gir en indikasjon på utlån med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes/låntakers evne til å betale ved forfall. Alle utlån blir deretter gjenstand for en nedskrivningsvurdering med bakgrunn i hvilken risikogruppe de tilhører. Alle engasjement blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister, overtrekkslister samt oppfølging av risikoklassifiseringssystemet.

Figur 12: Nedskrivninger etter risikoklasser

Risikoklasser	Før Nedskrivninger	Nedskrivninger	Etter Nedskrivninger
A	310.666	0	310.666
B	134.887	0	134.887
C	76.699	0	76.699
D	9.234	700	8.534
E	4.302	900	3.402
Sum	535.788	1.600	534.188

Note: Tall i tusen kroner

Individuell nedskrivning på hvert enkelt lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis definerer banken som blant annet:

- Finansielle problemer hos debitor/låntaker
- Betalingsmislighold eller andre kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av forfalt termin, avtalte endringer i rentesatsene eller andre avtalevilkår som følger av finansielle problemer hos debitor/låntaker
- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer/ låntakere
- Endringer i verdien på sikkerhetsstillelsen til debitor/ låntaker

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Figur 13: Individuelle nedskrivninger

Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.2013	2.088
Periodens konstaterte tap med tidl. foretatt tapsavsetning	-163
+ økte individuelle nedskrivninger i året	875
- tilbakeførte individuelle nedskrivninger i året	-1.200
Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2013	1.600

Note: Tall i tusen kroner

Gruppenedskrivning omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Alle utlån som ikke er blitt gjenstand for en individuell nedskrivning, blir vurdert samlet i forhold til sin risikoklasse. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Figur 14: Gruppevise nedskrivninger

Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01.2013	4.100
Periodens endring	1.000
Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2013	5.100

Note: Tall i tusen kroner

Konstaterte tap er tap som er oppstått fordi banken har gitt avkall på hele, eller deler av engasjementet fordi kunden ikke anses betalingsdyktig. Konstaterte tap på engasjement er tap som regnes som endelige.

Periodens tapskostnader (se også figur 6, side 7) vises i nedenstående tabell.

Figur 15: Tapskostnader

Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-488
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	1.000
Konstaterte tap	183
Inngått på tidligere konstaterte tap	-323
Periodens tapskostnader/tilbakeføringer	372

Note: Tall i tusen kroner

Et engasjement (summen av enkeltlån og rammekreditter) anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt.

Figur 16: Misligholdt og tapsutsatte lån

Brutto misligh. engasjementer	3.936
Individuelle nedskr. på misligh. engas.	-800
Netto misligh. engasjementer	3.136

Brutto ikke misligh. engas.	6.154
Individuelle nedskr. på ikke misligh. engas.	-800
Netto tapsutsatte lån	5.354

Note: Tall i tusen kroner

Samlet misligholdt og tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer viser følgende tabell.

Figur 17: Misligholdt og tapsutsatte lån etter bransjer

2013	Misligholdte engasjem.	Tapsutsatte engasjem.	Indiv. nedskr. utlån/garant.	Gr.vis nedskr. utlån/garant.
Lønnstakere	13	1.349	300	
Prim.næring	856		800	
Industri/Bergv.				
Bygg/Anlegg	3.067			
Tjenesteyting/ reiseliv		4.805	500	
Sum	3.936	6.154	1.600	5.100

Note: Tall i tusen kroner

4.2 Likviditetsrisiko og andre finansielle risikoer

Likviditetsrisiko er bankens betydeligste risiko. Derfor belyses dette nærmere enn de andre finansielle risikoer.

4.2.1 Definisjon

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å være i stand til å innfri sine forpliktelser eller ikke evner å finansiere eiendeler, som ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

4.2.2 Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelse på udisponerte trekkrettigheter, størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddstruktur med mange mindre innskudd da banken, i vesentlig grad, ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være lav.

4.2.3 Bankens likviditet

Likviditetsrisiko kan sies å være risikoen for at banken ikke kan gjøre opp sine forpliktelser rettidig. Som det framgår av likviditetseksponeringen er banken på kort og middels sikt godt dekket med løpende likviditet.

Figur 18: Netto likviditetseksposering

2013	Sum	<1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten løpetid
Fordringer på sentralbanker	29.298	29.298	0	0	0	0	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	43.385	43.385	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer på kunder	510.073	22.021	6.574	25.331	125.291	330.855	0
Obligasjoner	12.027	0	0	1.000	11.027	0	0
Andre eiendeler med restløpetid	9.600	1.509	140	0	0	7.951	0
Eiendeler uten restløpetid	9.519	0	0	0	0	0	9.519
Sum eiendeler	613.902	96.213	6.714	26.331	136.318	338.806	9.519
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	25.000	0	0	0	25.000	0	0
Innskudd fra kunder	501.350	0	0	0	11.403	0	489.947
Øvrig gjeld med restløpetid	5.063	1.183	2.205	0	0	1.675	0
Egenkapital	82.489	0	0	0	0	0	82.489
Sum gjeld og egenkapital	613.902	1.183	2.205	0	36.403	1.675	572.436
Netto likviditetseksposering	0	95.030	4.509	26.331	99.915	337.131	-562.917

Note: Tall i tusen kroner

Kassekreditt er medtatt under intervall 3-12 mnd, og innskudd fra kunder uten bindingstid er behandlet ved going concern som konstant uten løpetid. Definert masse har årlig vist økt volum, men kunden kan når som helst ta ut sitt innskudd.

For å sikre likviditeten kan banken i tillegg bruke sine trekkrettigheter i DNB og Toten Sparebank ved behov. Trekkrettighetene i DNB utgjør 25 millioner kroner og i Toten Sparebank 10 millioner kroner. Ingen av disse trekkrettighetene var brukt ved utgangen av året.

Banken er langsiktig lånefinansiert ved obligasjonslån gjennom Norsk Tillitsmann ASA på 25 millioner kroner, som forfaller til betaling 04.10.2016.

Obligasjonsgjeld på 25 millioner kroner blir presentert under utstedt gjeld i balansen (se ovenfor figur 7, side 8).

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingskilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2013 på 97,02 %.

Bankens likviditetssituasjon er solid, med en likviditetsbeholdning pr. 31.12.2013 på 72,7 millioner kroner. Beløpet er sammensatt av innskudd i Norges Bank (inkl. kontanter) med 29,3 millioner kroner, i DNB med 42,5 millioner kroner, i Sparebanken Hedmark med 0,7 millioner kroner og i Vestre Slidre Sparebank med 0,2 millioner kroner.

4.2.4 Andre finansielle risikoer

a) Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. I begrepet inngår også kursrisiko/rentefølsomhet, dvs. endring i en obligasjons verdi ved endring av markedsrenten. Det vanlige er å beskrive renterisiko som hvor stort beløp man taper gitt at renten går ned eller opp med 1 %-poeng.

Vi hadde ved årsskiftet låneavtaler med fast rente på 5,72 millioner kroner.

Bankens renterisiko vurderes som lav.

b) Soliditetsrisiko

Med soliditetsrisiko forstår vi risikoen for at bankens egenkapital blir så lav at tilsynsmyndigheter og/eller finansmarkedet ikke lenger har tiltro til bankens soliditet. Lovens minstekrav for kapitaldekning er 8 %, men for en bank av vår størrelse antar vi at denne grensen praktiseres på 10-11 %. Vår kapitaldekning var ved årsskifte 28,56 % (se også figur 4: Utviklingen av kapitaldekning, side 6).

Det er vår vurdering at risikoen for å komme ned i en kapitaldekning som Finanstilsynet ikke finner tilfredsstillende er svært liten, da det etter våre beregninger krever en kombinasjon av store utlånstap, store verdipapirtap og dårlig/manglende inntjening i en lengre periode. Gitt de risikostyringsmekanismer vi har i dag og det begrensede marked vi opererer i anser vi en slik situasjon for å være lite trolig.

Bankens soliditetsrisiko vurderes som svært lav.

c) Store engasjement

Store engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko – særlig om de utgjør en betydelig del av bankens samlede portefølje og/eller er konsentrert om enkelte bransjer eller næringer (såkalt klyngerisiko). Vi mener at slike engasjement er sikret med pant i fast eiendom og hensyntatt gjennom gruppevise nedskrivninger.

Det er styrets vurdering at bankens klyngerisiko er moderat.

d) Innskudd

Det er ingen begrensninger i hvor store enkeltinnskudd en bank kan ta imot, men store enkeltinnskudd medfører en viss likviditetsrisiko. Vi legger vekt på å ha en diversifisert innskuddsportefølje og ønsker primært ikke enkeltinnskudd over 15 MNOK uten bindingstid. Bortsett fra innskuddet fra Etnedal Kommune har vi ingen slike innskudd.

Det er styrets vurdering at bankens klyngerisiko innenfor innskudd er moderat.

e) Utlån

Et enkelt (konsolidert) utlånsengasjement kan etter loven maksimalt være på 25 % av bankens ansvarlige kapital, og alle utlånsengasjement over 10 % av bankens Egenkapital (såkalte store engasjement) skal hvert kvartal rapporteres etter gitte regler.

Et av de store engasjementene har vært i mislighold i løpet av året og ingen enkeltengasjement var ved årsskiftet på over 25 % av bankens Egenkapital.

Det er styrets oppfatning at bankens klyngerisiko innenfor utlån er moderat.

4.3 Markedsrisiko

4.3.1 Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingsaktiviteten, samt rente- og valutahandel.

4.3.2 Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret gjennom bankens finansstrategi og i henhold til gjeldende forskrifter. Finansstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen svært begrenset, med bakgrunn i:

- Bankens eksponering i egenkapitalmarkedet utover eierinteresse i Eika Gruppen er ubetydelig.
- Verdien av valutaene utgjør pr 31.12.2013 NOK 579.000 og derfor kan bankens risiko i utenlandsk valuta også ansees som ubetydelig.

4.4 Operasjonell risiko

4.4.1 Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

4.4.2 Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter (se ovenfor 3.2 Organisering og ansvar, side 8):

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll
- Ekstern revisors kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del av bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til ulike forretningsprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte medarbeider.

Bankens operasjonelle risiko vurderes som lav.

4.5 Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko

4.5.1 Definisjon

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeferd.

Omdømmerisiko:

Omdømmerisiko er risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang som følge av sviktende tillit og omdømme i markedet.

Strategisk risiko:

Banken definerer denne risikoen som risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

4.5.2 Styring og kontroll

Bankens resultat i 2013 var solide og var på samme nivå som i 2012. Også i 2014 skal banken fremstå som en lønnsom og solid sparebank som ønsker å bidra til verdiskapning for kunder og lokalsamfunn. Årsresultatet, sammen med kompetanseheving i banken, sikrer fremtidig drift og lokal råderett over en betydelig kapital.

Bankens forretnings-, omdømme- og strategisk risiko vurderes som lav.